

Na dobroto krme nima samo velikega vpliva ob času košnje, ampak najbolj je odvisna kakovost krme od časa, kedaj smo kosili. Ravno ta čas košnje pa zelo malo število kmetovalcev upošteva. Zgodnja košnja nikogar ne kesa; na to se ozirajo naši kmetovalci dosti premalo. Medica tega pa je, da nakosi kmetovalec, kateri spravlja z njih leto za letom krmo, le trdo slamo, slamo namesto dobre, lahko prebavljive. Kmet se trdovratno drži pozne košnje iz vzroka, ker bolj gleda na množino, manj pa na dobroto krme; on je prepričan, da je krma tem kvalitetnejša, in težja, čim dalje je rastla na seji. Ako takega starokopitneža opozorimo na napačno ravnanje, na škodljivo pozno košnjo, smo navadno ta-le odgovor: „Trava mora dozoreti, veter raztrositi po travniku semenje, da more naslednje leto zopet pograti nova trava.“

Takemu „modrinjaku“ pa se zelo težko dopove, če s takim počenjanjem zemlja popolnoma izžema in postane trda, in namesto krme dobimo slamo. Kmet je do dobra prepričan, da se mora travnik vsako leto potrositi s semenjem, ako naj zraste in mu na noben način ni mogoče dokazati, da napačnega mnenja in ga odvrniti od takega vedenja.

Ako opazujemo sestavo kakšnega travnika, vidimo na prvi pogled, da se različno razvijajo posamezne vrste trav in detelje. Opazimo namreč, da ta vrsta trave prej, druga zopet kasneje, druga se je začela komaj razvijati. Razvoj rastline vedno na vrednost krme jako velik vpliv, kajti vrednost ne zavisi samo množina, ampak tudi prebavljivost redilnih snovij, ktere vsebuje krma. Vse vrste so vse travniške rastline relativno bogate

vsemu, od strani pregledoval zdaj bolnike, ki jih tihoma pobirali in gledali, kakor hitro iz bližnjega „zdravnika“ priti, zdaj dijaka, ki je tako kmalu vse ozdravil. Vesel, da je teh 30 lenuhov, ki so se je namreč več kot polovica od „bolnikov“ ozdravil, naštel je pogojenih 100 srebrnjakov dijaku na kateri jih je kakor da bi si jih trudoma zadržal v svoj navadno prazen žep spustil. Ta dan je še fino v samostanu pogostili in mu še v pismu napisali, kako hitro je 30 bolnikov ozdravil. Pa glej! Nekoliko dni, ko je naš dijak že bil daleč čez goro in doline prišel je ta ali oni ozdravljenih bolnikov nazaj, in od njih je zvedel, kak strah jim je povzročil „imeniten zdravnik“. Prelat se je na videz čudil, a ko ga nikdo ni videl, bilo ga je zelo sram, da je tako mlad dijak „nabiksal“, posebno kisl, če se pa je, ko si je zmisлил na 100 srebrnjakov. Dijak pa se gotovo tudi dolgo ni veselil polnega žepa, kmalu so bili ti tudi v šparkasi pri krčmarjih, in je med potjo tako rad obiskal. — Kako dobro je tako zgubljeno!

na redilnih, zlasti na dušičnatih snoveh, stanična snov je zelo lahko prebavljiva.

Z nadaljnim razvojem rastline pa se zmanjša vrednost krmila, kajti stanična snov se spremeni v lesnato snov, in rastlina ima relativno manj dušičnatih redilnih snovij. Ko rastlina odcveti, ne pomnožijo se več njene redilne snovi, in tvorijo se lesnata vlaknenca (niti), vsled česar postane rastlina lesnata. Razentega odpade velik del nežnega listja, ki vsebuje ravno mnogo redilnih snovij. Da ima krma čim večjo vrednost za krmljenje, treba je travnike pokositi ob času, ko je v travi največja množina redilnih snovij. Ako kosimo travnike prezgodaj, tedaj je odstotna prebavljivost sicer zelo velika, toda vsled male teže krme na površinski jednoti je množina prebavljivih redilnih snovij zelo majhna. Ako pa nasprotno pustimo travniške rastline, v prvi vrsti travo dozoreti, tedaj dobimo sicer bogato košnjo, toda le neznato množino prebavljivih redilnih snovij na površinski jednoti, in ta množina je manjša, kakor o času cveta. Splošno toraj lahko rečemo, da moramo travnike pokositi takrat, ko se rastline začnejo bolj lesnati (iti v les) kakor pa vsprejemati prebavljive redilne snovi. Ta čas, ko imajo rastline največjo množino prebavljivih redilnih snovij v sebi, in je zajedno skupna teža krme že precej visoka, nastopi pri travnikih takrat, ko stopi največ raznih vrst trave v cvet. Za dobavo krme je toraj najboljše, da se začne s košnjo, ko pričnejo cvesti raznovrstne trave ali malo časa pred cvetom. Prelaganje košnje ima slabe posledice, kajti rastline izgubijo mnogo svojih redilnih snovij, postanejo prezrele in trde. — Čas prve košnje na travnikih ima tudi na drugo košnjo, otavsko košnjo, velik vpliv. Čim prej smo gotovi s sensko košnjo, tem prej in boljše zraste trava za otavsko košnjo. Pri prepozni prvi košnji bi morali spravljeti otavo travnikov, ki se dvakrat kosijo na leto, dosti prepozno jeseni, in trava bi se le slabo posušila. Ako smo pravočasno izvršili sensko in otavsko košnjo, dobi še živina izvrstno jesensko pašo. Da more kmetovalec dati svoji živini dobro, tečno krmo, zato je neobhodno potrebno, da obrne potrebno pozornost in skrb na dobavo krme, ktero moramo smatrati za kruh domače živine. Travnike naj pokosi kmetovalec pravočasno, nikdar prepozno, kajti zgodnje košnje še se nikdo ni kesal.

Vojska med Rusi in Japonci.

Mirovno vprašanje.

Po strašni zgubi pri otoku Tsusima zgubila je Rusija vlado na morju. Novo brodovje stane spet milijone in milijone pa takoj ga tudi ne morejo sezidati. Do tega časa pa so že spet par krat na suhem biti in kdo ve, ali ne bi imelo novo brodovje take usode, ko baltiško. Mir je torej za Rusijo sedanje vprašanje, ne pa nadaljevanje vojske. Pooblaščenca za mirovna pogajanja še niso imenovani in

tudi za mesto, v katerem bi se ta vršila, se ne morejo zjediniti. Japonci hočejo, da v Tokio, Rusi bili bi zelo radi, če v Parizu. Kako se pa poroča, ravno Japonci o miru tačas še nočejo posebno radi čuti, hočejo še pred uspeh na mandžurskem bojišču.

Z mandžurskega bojišča.

Po poročilah je poveljnik Rusov v Mandžuriji Linevič proti miru. Mislimo pa, da bi ravno Linevič vzrok imel, mirovno vprašanje pospeševati, kajti drugače še mu bo moreli tako šlo, kakor Kuropatkinu pred Mukdenom. Njegovo širokoustje in bahanje bo tak uspeh imelo, kakor Kuropatkija. Položaj ruske armade je zelo kritičen, Linevič se baje sedaj nahaja v mnogo bolj obupnem položaju, kakor preje Kuropatkin. Ruska armadu je od Japoncev skoraj obkroljena in je zgubljena, če se vojne operacije prično. Morebiti bodo Rusi na suhem tako popolnoma uničeni, kakor na morju.

Roždestwenski in Nebogatow.

Obitelji admirala Roždestwenskija se je poročalo, da so mu morali desno roko in desno nogo vsled ranjenja odrezati. Admiral Nebogatow je bolan in je v hofspitalu. Dvakrat je baje že poskusil, si sam življenje vzeti.

Kako zgleda pomorska bitka.

Vsakega gotovo zanima, kako da zgleda pomorska bitka, vsak bi gotovo rad vedel, kako da je mogoče, da lahko toliko ljudi v bitki smrt najde. Višji marinski častnik opisuje pomorsko bitko na kratko tako le:

V pomorski bitki je posebno težko vodstvo ladij. Ker topi zelo daleč nesejo, lahko se ladije na daleč razprostirajo, kar sicer zmanjša nevarnost, da jih strel zadene, oteži pa komando admiralu.

In kako težko je admiralu celo vodstvo bitke, tako težko je za vsacega poveljnika posameznih ladij, da vse komande admirala prav spolni in z svojo ladjo to stori, ali se tja pelja, kako admiral zahteva. Vsaka ladja je v več oddelkov razdeljena, kateri so vsi z telegrafom ali telefonom v zvezi. Poveljnik stoji med bitko v utici, katera je z železnimi oklopi zavarovana, visoko zgoraj. Krog njega je njegov štab, in in po telegrafu ali telefonu njegova povelja pozameznim oddelkom ladje naznanja. Eden častnikov mora vedno ladjo admirala opazovati, da povelje admirala takoj naznani.

Bitka se začne. Od vseh strani priletijo granate. Mnogo jih pade v vodo, kajti na 4000 — 5000 m je velika ladja vendar še precej težko za zadeti. Ladja se pri vsakem strelu lastnih topov strese; samo v srajci mučijo še topničarji, vročina postaja vedno večja, kajti top postane vedno bolj in bolj vroč.

Počasi pridejo sovražne ladje bliže. Zdaj je cilj že lažje za zadeti, granate zadenejo ladje, razpočijo se, na vse strani letijo kroglice in železni kosi; človek si ne more predstavljati kako strašno taka granata

na ladji vse uniči. Lafete odtrga od topov, uniči, na vseh straneh začne goretí, nikjer ni povzod preti smrt.

Večkrat se prigodi, da se ladja od sorodnih v kratkem čas tako dobro par krat zadene, da zamore več manevrirati. Od zdaj naprej je za ladjo samo drugim tako rekoč na poti.

Čim bliže pridejo ladje, tem večja je nevarnost, da jih torpedo zadene. Ladja zadeta od tega ne more več uničevalca — je bila.

Notranje ladje je za moštvo še strašno nevarno zgoraj, kjer kroglice in granate letijo. Moštvo v notranjosti, ima jo pred očmi, včasih že lahko vidi rešitev storijo. Moštvo pa ki dela v notranjosti ne vidi od bitke nič, in delajo in ne vedo, ali brezuspešno. Začne se ladja potapljati, morajo rešiti, kakor podgane ladje požre jih.

Posebno težko in zelo važno delo imajo (heicarji). Do pasa goli mučijo se pri vseh kotljih. Zgoraj je bitka, spodaj se drugo delo, ko ropotanje mašin. Naenkrat se močno ladja trese. Kaj je? Ogenj pade iz ognjišč, vroča voda iz kotlov, popari siromake in kmalu je vse tiho na dnu. Valovje je velikana z 500 — 700 pomorščakov.

Rusi in njih somišljeniki — slovenski prvaki.

Ko so Japonci zarad ruskih spletk s tem začeli ter Ruse zaporedoma premagovali na morju, potem z vzetjem Port Arturja, katero so imeli za nepremagljivo, tretjič jih do cela potolkli, tedaj še se Rusi v kljub temu razu vselej niso vdali, kar bi za nje velika nedosegljive vrednosti bilo, in veliko manjša ali sramota bi jih bila dohitela, ampak so po svoji navadi trmoglavo in slepo se brodovje zanašali, kakor da bi tega prvi čudeže delal. Prvaški prenapeteži na Slovenijo so ž njimi vred v enomer trobili. Rusija je nepremagljiva, konečno bo vendar zmagala, ako in Japonci bodo Rusom tako odškodnino plačali, da si bodo za vedno zapomnili in radi miru. Rusi in slovenski prvaki so sodili, Bog ve kaj, ali pa je presodil. „Ruse je zadela šiba“, pravi nek nemški klerikalni list, in to je ista ista ruskega brodovja šlo na dno morja, to se ni vželi ter s tem še močnejši postali, 14 tisoč je našlo v morju smrt, več tisoč jih je bilo živ. To je nepopisljiva sramota in ponižanje, da so toliko hvaljeni, močni ruski narod, kaj to za odgovina ne zna navesti. In kedo je vse to kriv? To je ošabnost prevzetnost in nemanjkih velikašev posebno pa — zatiranje ubogih. Ruski kmet, mužik imenovan, nima pravice nego: pridno delati, plačati in na vseh molčati. Pri sodnji kmet proti bogatašu in vselej propade in četudi je na polni pravici za izobraževanje ljudstva se nihče ne poteguje niki in popi hočejo ljudstvo le izkoristiti nas večina dohtarjev in farjev, ki branje učenja nemškega jezika, dočim se sami ve

zarzetije itd. ruskega jezika učijo! — Pa naj bi
nemudoma poprej toliko prevzetne a zdaj
Ruse tolažit in naj iščejo tam svoje sreče.
jih sprejmi v blaženo, zdaj revolucijsko deželo.
od Slovencev prvakov toliko slavljena trditev,
Rusija nepremagljiva, je bila največja nesmiselj
nemnost, kajti Rusija ni boljša kakor gnjila
Turki so bili poprej le za to od Rusov pre-
ker so morali zadnjim vsi Slovani na Bal-
s vsa silo pomagati, sicer bi jih od Turkov
tako dobili, kakor sedaj od Japoncev. Zdaj še
car in njegovi zapeljivci prisiljeni, hočeš, nočeš
vpeljati in bolj za šole skrbeti, česar Japonci
z mnogo let uživajo. Ruski pravični in neustrašeni
Tolstoj je že zdavnej tudi rusko gnilobo in
ništvo popisal, zato so ga zlahtniki hoteli v Si-
poriniti. A kaj je on prorokoval, se je ures-

Spodnještajerske novice.

Državnozborna volitev za mandat v okraju Ma-
ptuj. V kratkem, 3. julija, vršila se bode vo-
kandidata za okraj Maribor in Ptuj. Napredna
ima 2 izvrstna kandidata, gospoda Karola
erja, deželnega poslanca in podžupana v Mari-
Henrika Wastian, akademika in urednika v
Oba sta dobra govornika, od obeh smo do
repreičani, da bosta to, kar obetata, tudi storila.
leje tedaj priporočamo napredni stranki enemu
stih svoj glas dati. Obema so razmere na Spod-
štajerskem dobro znane, pri volilnih shodih ob-
sta vse storiti, da se zboljša stanje obrtnikov,
ev in kmetovalcev. Volitev vršila se bode tajno
lahko vsak voli kogar hoče. Vsak naj voli
reičanja ne pa siljen od klerikalnih vodi-
ju. Iznenadjeni smo črez poročilo, da je slovensko
nalno društvo v Mariboru kandidatom postavilo
papa Šinko, župana in krčmarja v Središču.
mo se, da je gospod Šinko šel tem gospodom
vanice. Dobro vejo, da ni mogoče, da bi zma-
er so Maribor, Ptuj, Ormož, Ljutomer, Slov.
pa in Mahrenberg za napredna kandidata, Šre-
žni črni gospodi v Mariboru pa gotovo ne bodo
remagali. Če bi si bili ti gospodje količkaj
po svesti, gotovo ne bi segali na Središče po
ta, zbrali bi si dohtarja ali farja. Poglejmo si
je volitve za deželni zbor. Celo proti Kočevarju
op klerikalne stranke bil, hotel je farja. Za dr-
zbor pa bi Šinko jim kandidat bil! Skoraj ne-
asno! Gospod Šinko, mi vas obžalujemo!

Ragoznica pri Ptuj. Tomaž Osojnik, 33 let
lj posestniški sin v Ragoznici udaril je enkrat
dr. aprila svojega lastnega očeta z pestjo in ga
trnil z bičem. Okrožno mariborsko sodišče obso-
tne radi tega pridnega sina na 3 tedne ječe.

Študentska železnica Ormož-Ljutomer. Železniško mini-
Zlavo je dovolilo inženjerju Legrosu v Ormožu, da
es predpripravami za zgradbo železnice od Or-
šok preko Ivankovcev v Ljutomer. Ta železnica

bila bi posebno velike koristi za ljutomerski, ormoški
in ptujski okraj in čim hitreje pride do zgradbe, tem
bolje.

Nedeljski počitek. Vse trgovce krajev, ki imajo
pod 6000 prebivalcev, še enkrat opozarjamo na
ukaz, da se morajo prodajalnice ob nedeljah in praz-
nikih ob 12 opoldne zapreti. Kdor se tega ne drži,
mu kaznen bo izostala. Ako pa nekaj trgovcev
svoje štacune zapre, drugi pa jih imajo ob nedeljah
popoldne odprte, oznanite jih okrajnemu glavarstvu
pismeno ali ustmeno, ker postava ne dela razločka
za deželo Štajersko.

Ptuj. V jarku mrtvega so našli gostilničarja
Vindiš iz Grajene pri Ptuj. 9. t. m. šel je v gorice
v Haloze. Po noči tega dne vračal se je gotovo
„precej poln“ domov in padel je v Turnišah v jarek
kraj ceste, kjer je obležal. Drugi dan našli so ga
tam na hrbtu ležečega, mrtvega.

Sagorec pri Ptuj. Dne 6. t. m. užgal si je devet-
letni deček Slekovič cigareto in je gorečo šibico proč
vrgel. Takoj bilo je poslopje Martina Lovrac v ognju
in kmalu je zgorelo 6 hiš in 4 kleti. Pogorelci so
siromaki in večina ni bila zavarovana.

Šmarje pri Jelšah. Pri kopanju v ribniku Jev-
škega grada utonila sta 8. t. m. 2 delavca v starosti
19 in 27 let.

Našim naročnikom. Ker hočemo sedaj polletni
račun skleniti, prosimo naše naročnike, da nam za-
ostalo naročnino pošljejo. Znesek zaostale naročnine
ni nam mogoče vsakemu posebej naznaniti. Kdor ne
ve, naj vpraša in mu odgovor damo. Naročnina pošlje
se lahko vsak dan.

št. Ilj v Slovenskih goricah. Posestnik Jožef
Enčič v Selnici vozil je torek, 6. t. m. listje za
steljo. Po nesreči se je voz prevrgel in padel na voz-
nika ter ga zadušil. Enčič je star 35 let ter zapušča
ženo in 3 otroke.

Železniška zveza Maribor-Ptuj. V lepem vremenu
bode vozil od 1. julija do 30. septembra t. l. med
Mariborom in Ptujem ob nedeljah in praznikih po-
seben vlak. Odhajal bode iz Maribora ob 1. uri
45 minut popoldne in pride v Ptuj ob 2. uri
56 minut. Iz Ptuja pa odpelje zvečer ob 9. uri in
pride v Maribor ob 10. uri 15 minut.

Klerikalec — obsojen. Pri mariborški okrožni
sodnji je dobil znani Davorin Tombah, „grajžlar“ v
Sv. Vidu pri Ptuj zaradi telesne poškodbe 1 mesec
težke ječe.

Murski sokol hoče od jeze počiti, ker ne sme v
Ormož hujskat iti. Ptujsko glavarstvo je izlet mur-
skega sokola v Ormož prepovedalo; seveda je brez-
uspešen rekurz in pritožba na Dunaj vložena. Ormož
je prvakom premiren, hoteli so bakljo sovraštvo tje
prinesti, hoteli so ljudstvo razburiti in soseda na
soseda hujskati. Kmečkim fantom, ki so pri „mur-
skem sokolu“ in kmetom svetujemo sledeče: Obis-
kajte raje predavanja popotnih učiteljev o gospo-
darstvo, ustanovite raje kmetijsko društvo, nego da
se v maškerade mestnih postopačev vtikati. Če hočete
izlet, peljite se gledat gospodarskih napredkov tistih,